

C/2024/3113

2.5.2024

SDĚLENÍ KOMISE

Druhá změna dočasného krizového a transformačního rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině

(C/2024/3113)

1. Úvod

1. Dne 9. března 2023 přijala Komise sdělení o dočasném krizovém a transformačním rámci pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině (dále jen „dočasný krizový a transformační rámec“). ⁽¹⁾
2. V dočasném krizovém a transformačním rámci Komise konstatovala, že agrese Ruska vůči Ukrajině a její přímé a nepřímé důsledky, včetně uvalených sankcí a protiopatření přijatých např. Ruskem (dále jen „současná krize“), vyvolaly značnou hospodářskou nejistotu, narušily obchodní toky a dodavatelské řetězce a vedly k mimořádně velkému a neočekávanému zvýšení cen, zejména u zemního plynu a elektřiny, ale také u řady dalších vstupů a surovin a primárního zboží. V souhrnu tyto účinky způsobily vážné narušení hospodářství ve všech členských státech a značné řadě hospodářských odvětví. Na základě těchto skutečností se Komise domnívala, že je vhodné stanovit kritéria pro posuzování opatření státní podpory, která mohou členské státy přijmout, aby tuto vážnou poruchu napravily, pomocí mimořádných opatření popsaných v dočasném krizovém a transformačním rámci.
3. Dne 20. listopadu 2023 Komise rozhodla, že mimořádná opatření stanovená v dočasném krizovém a transformačním rámci na základě čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie k nápravě vážné poruchy mohou být v zásadě postupně zrušena, a to i s přihlédnutím k riziku narušení vyplývajícího z těchto mimořádných opatření ⁽²⁾. Komise se zejména rozhodla i) neměnit postupné ukončování platnosti oddílů 2.2, 2.3 a 2.7 dočasného krizového a transformačního rámce, jejichž platnost skončila dne 31. prosince 2023, a ii) naopak odložit postupné ukončování platnosti oddílů 2.1 a 2.4 dočasného krizového a transformačního rámce do 30. června 2024. Komise uznala, že současná krize nadále vytváří rizika a zůstává zdrojem nejistoty na konkrétních trzích. Prodloužením postupného ukončování umožnila Komise členským státům zachovat opatření podpory coby záruku a poskytla rovněž více času k administrativnímu provedení nezbytných opatření.
4. Na zasedání Evropské rady ve dnech 21. a 22. března 2024 členské státy zdůraznily pokračující dopad současné krize a výzvy, jimž čelí odvětví zemědělství. Komise vedla další konzultace s členskými státy, zejména formou průzkumu zahájeného dne 27. března 2024 a na zasedání dne 15. dubna 2024. Členské státy byly rovněž vyzvány k poskytnutí písemných připomínek. Komise zohlednila všechny obdržené odpovědi ve svých úvahách.

⁽¹⁾ Sdělení Komise – Dočasný krizový a transformační rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině (Úř. věst. C 101, 17.3.2023, s. 3).

⁽²⁾ Sdělení Komise – Změna dočasného krizového a transformačního rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině (Úř. věst. C, 2023/1188, 21.11.2023).

5. Komise se domnívá, že ačkoli toto hospodářské narušení značně ovlivňuje ekonomiku ve všech členských státech, provádění některých opatření k účinné nápravě těchto účinků může vyžadovat více času, konkrétně v odvětví prvovýroby zemědělských produktů, jakož i v odvětvích rybolovu a akvakultury. V těchto specifických odvětvích, která se vyznačují obzvláště vysokým podílem malých podniků, potrvá proces korekce potřebný k účinnému překonání současné krize déle. Zejména v případě prvovýroby zemědělských produktů a do určité míry i v akvakultuře je navíc potřeba přihlížet k relevantním prvkům typickým pro tato odvětví, jako je závislost na ročních obdobích růstu a cyklech sklizně včetně nutnosti nakoupit vstupy, jako jsou hnojiva, v období obzvláště vysokých cen, zatímco výsledné produkty se prodávají za současné snížené ceny. To odůvodňuje výjimečně delší prováděcí období pro tato odvětví.
6. Na tomto základě se Komise domnívá, že ačkoli stávající podpůrná opatření obecně umožňují členským státům řešit zbývající zdroje nejistoty, v odvětvích zemědělství, rybolovu a akvakultury stále existují zranitelná místa a zvláštní potřeba delšího období k provedení účinných podpůrných opatření.
7. S ohledem na tyto okolnosti se Komise rozhodla prodloužit postupné ukončování platnosti oddílu 2.1 dočasného krizového a transformačního rámce do 31. prosince 2024, pokud jde o podporu poskytovanou podnikům působícím v prvovýrobě zemědělských produktů, jakož i v odvětvích rybolovu a akvakultury. Vzhledem ke specifickým výzvám, kterým tato odvětví čelí, se Komise domnívá, že tyto podniky lze pro účely bodu 61 písm. d) dočasného krizového a transformačního rámce považovat za podniky postižené současnou krizí, aniž by členské státy musely poskytovat jakékoli další odůvodnění.
8. Komise se domnívá, že není třeba přezkoumávat oddíly dočasného krizového a transformačního rámce, jejichž cílem je podpořit přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi (tj. jeho oddíly 2.5, 2.6 a 2.8), které jsou založeny na čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování Evropské unie, neboť zůstanou v platnosti do 31. prosince 2025. Tyto oddíly proto nejsou touto změnou dotčeny.

2. Změny dočasného krizového a transformačního rámce

9. Bod 55 se nahrazuje tímto:

„(55) Komise se domnívá, že agrese Ruska vůči Ukrajině a její přímé a nepřímé důsledky, včetně uvalených sankcí a protiopatření přijatých např. Ruskem, vyvolaly značnou hospodářskou nejistotu, narušily obchodní toky a dodavatelské řetězce a vedly k mimořádně velkému a neočekávanému zvýšení cen, zejména u zemního plynu a elektřiny, ale také u řady dalších vstupů a surovin a primárního zboží. V souhrnu tyto účinky způsobily vážné narušení hospodářství ve všech členských státech. Narušení dodavatelského řetězce a zvýšená nejistota mají přímé nebo nepřímé účinky, které dopadají na řadu odvětví. Rostoucí ceny energie navíc ovlivňují prakticky všechny hospodářské činnosti ve všech členských státech. Komise se proto domnívá, že vážným narušením hospodářství je postižena řada hospodářských odvětví ve všech členských státech. Na základě těchto skutečností se Komise domnívá, že je vhodné stanovit kritéria pro posuzování opatření státní podpory, která mohou členské státy přijmout, aby toto vážné narušení napravily.“

10. Bod 56 se nahrazuje tímto:

„(56) Státní podpora je opodstatněná a může být prohlášena za slučitelnou s vnitřním trhem na základě čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU po omezenou dobu zejména tehdy, pokud má napravit nedostatek likvidity, s nímž se potýkají podniky, které jsou přímo či nepřímo dotčeny vážným narušením hospodářství způsobeným vojenskou agresí Ruska vůči Ukrajině a jejími přímými a nepřímými důsledky, včetně uložených sankcí a protiopatření přijatých např. Ruskem. V této souvislosti Komise konstatuje, že ačkoli toto hospodářské narušení značně ovlivňuje ekonomiku ve všech členských státech, provádění některých opatření k účinné nápravě těchto účinků může vyžadovat více času, konkrétně v odvětvích prvovýroby zemědělských produktů, rybolovu a akvakultury. V těchto specifických odvětvích, která se vyznačují obzvláště vysokým podílem malých podniků, potrvá proces korekce potřebný k účinnému překonání současné krize déle. Zejména v případě prvovýroby zemědělských produktů a do určité míry i v akvakultuře je navíc potřeba přihlížet k relevantním prvkům typickým pro tato odvětví, jako je závislost na ročních růstových obdobích a cyklech sklizně včetně nutnosti nakoupit vstupy v období obzvláště vysokých cen, zatímco výsledné produkty se prodávají za současné snížené ceny. To odůvodňuje výjimečně delší prováděcí období pro tato odvětví.“

11. V bodě 61 se písmeno c) nahrazuje tímto:

„c. podpora je poskytnuta do 30. června 2024 (*) s výjimkou podpory poskytnuté podnikům působícím v prvovýrobě zemědělských produktů, jakož i podnikům působícím v odvětvích rybolovu a akvakultury, kterou lze poskytnout do 31. prosince 2024;

(*) Je-li podpora poskytnuta ve formě daňového zvýhodnění, musí daňová povinnost, pro kterou je toto zvýhodnění poskytnuto, vzniknout nejpozději dne 30. června 2024 (nebo 31. prosince 2024 v případě podpory pro podniky působící v prvovýrobě zemědělských produktů nebo podniky působící v odvětvích rybolovu a akvakultury).“